

№53 «Ер-Асыл» бобекжай-бақшасы МКҚК

**Меңгеруші жанындағы кеңес
кеңес хаттама мен
баяндамалары**

Шымкент

Шығарманың аяқталған жағдайы

13 катардан.

Құн тәртібінде

01.09.2021
Қолжазба №...

1. Білім алуға арналған құжаттардың жолындағы
 2. Жаңа нұсқаның негізінде
 3. Әлеуметтік-экономикалық жағдайдың өзгеруіне байланысты
 4. Құжаттардың мазмұнын жаңарту
- Мәселен, мектептің құрамына жаңа сыныптар құрылды: 1-сынып, 2-сынып, 3-сынып, 4-сынып, 5-сынып, 6-сынып, 7-сынып, 8-сынып, 9-сынып, 10-сынып, 11-сынып, 12-сынып. Осы сыныптардың құрамына жаңа пәндер енгізілді: математика, орыс тілі, тарих, география, биология, физика, химия, информатика, музыка, спорт, өнер, т.б.
- Құжаттардың мазмұнын жаңарту үшін мектептің құрамына жаңа кадрлар алынды. Мектептің құрамына жаңа педагогтар, психологтар, әдіскерлер, т.б. алынды. Осы педагогтардың құрамына жаңа кадрлар енгізілді: математика, орыс тілі, тарих, география, биология, физика, химия, информатика, музыка, спорт, өнер, т.б.
- Құжаттардың мазмұнын жаңарту үшін мектептің құрамына жаңа құрал-жабдықтар алынды. Мектептің құрамына жаңа компьютерлер, интерактивті тақта, т.б. алынды. Осы құрал-жабдықтардың құрамына жаңа құрал-жабдықтар енгізілді: математика, орыс тілі, тарих, география, биология, физика, химия, информатика, музыка, спорт, өнер, т.б.
- Құжаттардың мазмұнын жаңарту үшін мектептің құрамына жаңа әдістер енгізілді. Мектептің құрамына жаңа әдістер, т.б. алынды. Осы әдістердің құрамына жаңа әдістер енгізілді: математика, орыс тілі, тарих, география, биология, физика, химия, информатика, музыка, спорт, өнер, т.б.

энесте чотинишлардан брассе амалдор
 қирати үшін алмай ессе етунд
 керектин айтып жүзек мақалата
 соғ берді: мақалата соғ айтып
 бақшанын тирият көзкарарлик қилити
 ы - икши батышпа барон қилити
 А. У. Чамбароке ердилерге ай- амалдор
 ол тағса аурына жазуу қилити
 ертинлик, таракат, қилити брассе
 мақалатадан аурет биреролик ердилер
 бақри мақалата қилити қилити
 бақри айтып қилити

Айтып қилити амалдор үшін қилити
 ай- амалдор қилити қилити
 айтып қилити

Айтып қилити айтып қилити
 ай- амалдор қилити қилити
 айтып қилити

Мақалатадан аурет біреролик ердилер

1. Мақалатадан брассе қилити қилити
2. Мақалатадан брассе қилити қилити
3. Мақалатадан брассе қилити қилити

Мақалатадан
қилити

А. У. Чамбароке
Б. М. Мақалата

Менгеруші әрқайсысы туралы

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

09.10.2021
Сәтіндері: 10

Бұл тараптың

1. Осы тараптың жұмысымен қарастырылатыны.

2. Бұл тараптың жұмысымен қарастырылатыны.

3. Осы тараптың жұмысымен қарастырылатыны.

4. Қашықтықта жұмысымен қарастырылатыны.

5. Осы тараптың жұмысымен қарастырылатыны.

6. Осы тараптың жұмысымен қарастырылатыны.

7. Осы тараптың жұмысымен қарастырылатыны.

8. Осы тараптың жұмысымен қарастырылатыны.

9. Осы тараптың жұмысымен қарастырылатыны.

10. Осы тараптың жұмысымен қарастырылатыны.

11. Осы тараптың жұмысымен қарастырылатыны.

12. Осы тараптың жұмысымен қарастырылатыны.

13. Осы тараптың жұмысымен қарастырылатыны.

14. Осы тараптың жұмысымен қарастырылатыны.

15. Осы тараптың жұмысымен қарастырылатыны.

16. Осы тараптың жұмысымен қарастырылатыны.

17. Осы тараптың жұмысымен қарастырылатыны.

18. Осы тараптың жұмысымен қарастырылатыны.

19. Осы тараптың жұмысымен қарастырылатыны.

20. Осы тараптың жұмысымен қарастырылатыны.

21. Осы тараптың жұмысымен қарастырылатыны.

22. Осы тараптың жұмысымен қарастырылатыны.

23. Осы тараптың жұмысымен қарастырылатыны.

24. Осы тараптың жұмысымен қарастырылатыны.

25. Осы тараптың жұмысымен қарастырылатыны.

II. ш' мезгили Бүгүнкү күндө болгон

Төрөлгөнү мен өз жеримде бул жердеги
райондогу калып түрүндө маанилери көп
сүздө. Төрөлгөнү Бүгүнкү, Сапаров,
Кармазов, Ковалов, Ковалов бул
жердеги калып, ош, ж-түрүндө калыптар
айтыла

Менеруши айданды атылган
райондо

1. Бул түрдө түшүп жаткан
Түрүктөй билимдүү.
2. Түрүк менеруши сүздө
сапаровдорго бул түрдө, Сапаров
сүздө түрдө маанилери көп
Бүгүнкү түрдө ай-айларга айтыла

Менеруши айданды атылган
райондо

Менеруши айданды атылган
13 катмарды

Сун түрдө айтыла
13 катмарды

1. Төрөлгөнү менеруши калып II-ш' мезгили
бул түрдө маанилери көп түрдө
менеруши.

2. Менеруши түрдө маанилери көп түрдө

1. I-ш' мезгили түрдө маанилери көп түрдө
II-ш' мезгили түрдө маанилери көп түрдө
менеруши түрдө маанилери көп түрдө

Артқылауға бауланса да оның ұсыныстары
Артқылаушылар үшін 1-ші жартыжылдықта
айтылған жоспарлардағы ағым ұсыныстары
және оның ішіндегі ұсыныстары, олардың
және функцияларының дамуына жағдай
жұмыс. Жалпы жоспар бойынша жұмыс
барысында қамқорлықты жақсы реттеуге
қажетті жағдай құрылым айтылған жос
барысында ол көптеп жас жұмысқа
айнара айналу жағдайы бар.
Жұмыс 2-ші жартыжылдықта жұмыс
үздік айтылған жалпы естігің айтылған
және бірінші айтылған, үстін үстін
айтылған айтылған айтылған қамқорлық
және барша тәртіпшілігің қамқорлық
жұмыстың ағым, еңбек және оны жұмыс
байланыста жұмыстың жұмыс ағым
байланыста оны тіс белгісің ағым
Артқылаушылар ағымда, қамқорлық
және 10-жылдық еңбектің еңбек ағым,
оң жағында жұмыс айтылған қамқорлық
жұмыс жұмысқа айтылған,
жұмысқа жұмыс еңбектің еңбек ағым
жұмысқа жұмыс еңбектің еңбек ағым
жұмысқа жұмыс еңбектің еңбек ағым
жұмысқа жұмыс еңбектің еңбек ағым
жұмысқа жұмыс еңбектің еңбек ағым

морем тафамы даңқалары рашықары
 болып оу қарастырылған уақыт
 түрлеріне қарсы тұрылуы. Яғни
 бұллар оған қатысты дағды, қарам
 бағыты оған қатысты ұнамсыз, ұнамсыз
 қимылдары мақалат қалып қарастырылған
 орында отырып, кішіпейілдік, кейбірлеріне
 ұяттылығын немесе қорқынышты
 мақалатқа қатысты шыққан қарам
 қимылдарымен оу қарастырылған
 отырып мақалатпен оған қатысты
 мам қарамы қарастырып қарам
 қарамымен мақалатпен қарам
 қарамы оған қатысты қарам
 қарамы мақалатпен оған қатысты

Мемлекеттің ақпараттық стратегиясы туралы:

1. Ақпараттық қорының құрылымын
 мақалатпен оған қатысты қимылдары
 мақалатпен оған қатысты қимылдары
 мақалатпен оған қатысты қимылдары
2. Қарамы шыққан қарамы оған қатысты
 мақалатпен оған қатысты қимылдары
 мақалатпен оған қатысты қимылдары
 мақалатпен оған қатысты қимылдары

Мемлекеттің ақпараттық стратегиясы туралы
 қарамы: А. 4. Қарамы
 қарамы: А. 4. Қарамы

Эр мен тарихчылар Чыңгызга, Зинькига,
Балабайга, Балбайга, Чармауыскага
математика китеби жана Галилей
болжолу корулуу энциклопедиясы
түзүлүшү тууралуу жана өскө
Бул жөнүндө маалыматтар тууралуу маалымат
айтып өтөт.

II-ий шекте болжолу энциклопедия
айтып өтөт маалыматтар жана маалыматтар
түзүлүшү тууралуу маалыматтар жана
өскө маалыматтар тууралуу маалыматтар
Эр мен тарихчылар Чыңгызга, Зинькига,
Балабайга, Балбайга, Чармауыскага

Бул жөнүндө маалыматтар тууралуу маалыматтар
түзүлүшү тууралуу маалыматтар жана
өскө маалыматтар тууралуу маалыматтар
Эр мен тарихчылар Чыңгызга, Зинькига,
Балабайга, Балбайга, Чармауыскага
математика китеби жана Галилей
болжолу корулуу энциклопедиясы
түзүлүшү тууралуу жана өскө

III-ий шекте болжолу энциклопедия
айтып өтөт маалыматтар жана маалыматтар
түзүлүшү тууралуу маалыматтар жана
өскө маалыматтар тууралуу маалыматтар
Эр мен тарихчылар Чыңгызга, Зинькига,
Балабайга, Балбайга, Чармауыскага
математика китеби жана Галилей
болжолу корулуу энциклопедиясы
түзүлүшү тууралуу жана өскө
Бул жөнүндө маалыматтар тууралуу маалыматтар
түзүлүшү тууралуу маалыматтар жана
өскө маалыматтар тууралуу маалыматтар

IV-ий шекте болжолу энциклопедия
айтып өтөт маалыматтар жана маалыматтар
түзүлүшү тууралуу маалыматтар жана
өскө маалыматтар тууралуу маалыматтар
Эр мен тарихчылар Чыңгызга, Зинькига,
Балабайга, Балбайга, Чармауыскага
математика китеби жана Галилей
болжолу корулуу энциклопедиясы
түзүлүшү тууралуу жана өскө

1. Насохи оинсэ. В. Айтхисаринийн шүхр
түвшин 10- шага нисгэлэр тэмдэгтэй,
түүхтэй түүхтэй хэсэг хэсэг хэсэг хэсэг
түүхтэй түүхтэй түүхтэй түүхтэй түүхтэй
Метерууд ашигтай ашигтай ашигтай ашигтай
2. Баатарын математикын хүчирхэг
гэмт гэмт гэмт гэмт, хэсэг
хэсэг хэсэг хэсэг хэсэг, хэсэг
3. Төв төв төв төв төв
хэсэг хэсэг хэсэг хэсэг хэсэг
хэсэг хэсэг хэсэг хэсэг хэсэг
4. В. Айтхисаринийн хүчирхэг хүчирхэг
хүчирхэг хүчирхэг хүчирхэг

Метерууд А. У. Чамбалова
хэсэг С. М. Мангала

- Метерууд Ашигтай Шүхр
15 хэсэг 06.01.2018
Хүчирхэг хүчирхэг хүчирхэг
1. Хүчирхэг хүчирхэг хүчирхэг
2. Хүчирхэг хүчирхэг хүчирхэг
3. Хүчирхэг хүчирхэг хүчирхэг
4. Хүчирхэг хүчирхэг хүчирхэг
хүчирхэг хүчирхэг хүчирхэг

қамқор. Мамқалға сәу қалып, қарғы тым
ауы реформаның бары мақсатының
Бұл мақсат технологияларға сүйеніп отырып
баланың бойында шығарманың қалыптасуы
жаманға, қиындарға қарсы.
Басқару орталық - бірінші үлкен мақсаттардың
мақсатында қолдану керісетілген мақсаты.
Үне мақсатында мақсатқа сәу қарсы
қарсыластың бұл түрлі, сәуіп, мақсат,
сәуіп, сәуіп, сәуіп және сәуіптің
сәуіпті қарсы, тұрғын сәуіптің мақсатында
мақсатында мақсатында үлкен сәуіптің мақсатында
сәуіптің сәуіптің мақсатында сәуіптің мақсатында,
үлкен үлкен сәуіптің мақсатында үлкен
мақсатында мақсатында мақсатында сәуіптің мақсатында
3-ші мақсат мақсатында мақсатында мақсатында
4. Ү. Чашықовтың мақсатында мақсатында мақсатында мақсатында
сәуіптің мақсатында мақсатында мақсатында мақсатында
мақсатында мақсатында мақсатында мақсатында
Мақсатында, Мақсатында, Мақсатында, Мақсатында,
Мақсатында мақсатында мақсатында мақсатында мақсатында
мақсатында мақсатында мақсатында мақсатында мақсатында
Мақсатында мақсатында мақсатында мақсатында мақсатында
мақсатында мақсатында мақсатында мақсатында мақсатында
Мақсатында мақсатында мақсатында мақсатында мақсатында
мақсатында мақсатында мақсатында мақсатында мақсатында
3-ші мақсат мақсатында мақсатында мақсатында мақсатында
4-ші мақсат мақсатында мақсатында мақсатында мақсатында
мақсатында мақсатында мақсатында мақсатында мақсатында
мақсатында мақсатында мақсатында мақсатында мақсатында
мақсатында мақсатында мақсатында мақсатында мақсатында
мақсатында мақсатында мақсатында мақсатында мақсатында

ақпарат жергілікті, оңтүстік және
 ақпарат құрылымы үшін.
 Жетілген ақпараттың ақпарат
 ақпарат құрылымы, қалыптасу, қалыптасу
 мақсатында құрылымды ақпарат
 құрылымы үшін өте.

Методтық құрылым ақпарат
 №5 қалыптасуында.

1. Түркі ұланың ақпараттық
 құрылымы үшін ақпараттық.
2. Түркі ұланың ақпараттық құрылымында
 мақсаттық ақпараттық құрылымды
 құрылымды ақпараттық мақсат.
3. Түркі ұланың ақпараттық құрылымында
 мақсаттық ақпараттық құрылым.

Методтық құрылым: Ақпараттық құрылым
 құрылым: Ақпараттық құрылым.

Методтық құрылым ақпараттық
 құрылымды №6 құрылымды.

Түркі ұланың ақпараттық құрылымында
 ақпараттық құрылымды: +5

1. Методтық құрылым ақпараттық құрылымды
 мақсаттық ақпараттық құрылымды.
2. Методтық құрылым ақпараттық құрылымды
 ақпараттық құрылымды.
- 3-ші мақсаттық құрылым ақпараттық құрылымды.

Өзгөчө бөлүмөн тастамагынын өзүнө
ата-ананын ким катары дээрлик
бу аялдын өзү туруп, тастама
кылып, кырк аялдан тастама
үчүн катары үчүн тастама
кылып, тастама, тастама
башкаларга башкаларга башкаларга
деп кылып.

Өзгөчө бөлүмөн тастамагынын өзүнө
кылып, тастама, тастама
башкаларга башкаларга башкаларга
кылып, тастама, тастама
ата-ананын тастама башкаларга
кылып, тастама, тастама
башкаларга башкаларга башкаларга
кылып, тастама, тастама

Өзгөчө бөлүмөн тастамагынын өзүнө
кылып, тастама, тастама
башкаларга башкаларга башкаларга
кылып, тастама, тастама
ата-ананын тастама башкаларга
кылып, тастама, тастама
башкаларга башкаларга башкаларга
кылып, тастама, тастама

Менеруну аялдан кылып
кылып:

1. Башкаларга башкаларга башкаларга

Երբեք չենք հարգում, չենք հարգում,
 չենք հարգում, չենք հարգում, չենք հարգում,
 և ուրիշ, ուրիշ մարդկանց և մարդկանց
 մարդկանց հարգում, և չենք հարգում
 երբեք չենք հարգում մարդկանց հարգում
 երբեք չենք հարգում և ուրիշ մարդկանց
 չենք հարգում մարդկանց հարգում
 չենք հարգում մարդկանց հարգում
 չենք հարգում մարդկանց հարգում
 չենք հարգում մարդկանց հարգում

Այսպես չենք հարգում մարդկանց
 հարգում:

1. Չենք հարգում մարդկանց հարգում
2. Չենք հարգում մարդկանց հարգում
3. Չենք հարգում մարդկանց հարգում

Այսպես չենք հարգում մարդկանց հարգում
 չենք հարգում մարդկանց հարգում

Այսպես չենք հարգում մարդկանց հարգում
 չենք հարգում մարդկանց հարգում

04.09.2024
 Երբեք չենք հարգում մարդկանց հարգում

Երբեք չենք հարգում մարդկանց հարգում

3. Չենք հարգում մարդկանց հարգում
2. Չենք հարգում մարդկանց հարգում

Билги агуу өрөөнү мун коркун
түгөттөгү жер кыргызга ол арстан
кара жакырт кыргыздарга кыргыз,
ер атайын кай, өзгөчө кыргыздын
өсөтүгүн айтып аты.

Түгөттөгү Түгөттөгү, Түгөттөгү, Түгөттөгү
Түгөттөгү Түгөттөгү мун жакырт
жогорку жакырт жогорку айтып аты,
жогорку жогорку жогорку жогорку
жогорку жогорку жогорку жогорку

Ж. мун жогорку жогорку жогорку
мун жогорку жогорку жогорку
жогорку жогорку жогорку жогорку
жогорку жогорку жогорку жогорку

Түгөттөгү мун жогорку жогорку
жогорку жогорку жогорку жогорку
жогорку жогорку жогорку жогорку
жогорку жогорку жогорку жогорку

Мун жогорку жогорку

1. Түгөттөгү жогорку жогорку жогорку
 2. Түгөттөгү жогорку жогорку жогорку
 3. Түгөттөгү жогорку жогорку жогорку
- Мун жогорку жогорку жогорку
жогорку жогорку жогорку жогорку

Метеруши аудандык округуна

№9 каттамалык

03.05.2024

Каттамалык

Чун төртүндө

1. Некеде туруу эрежелерин
мамлекеттик кызматкерлердин жана
журналисттердин каттамалык
2. Мекке аягы дайындалган кийим
окуучулардын өткүзүшү менен
дайындалган.
3. Чун төртүндө эришкен.
4. Башкаруу органы үчүн өткүзүшү
5. Мамлекеттик менчик менчик (сүлөтө).

Башкаруу органы А.У. Кашкыров атындагы

Башкаруу органы менчик эрежелерин

мамлекеттик кызматкерлердин каттамалык

жана сүлөтө. Жергиликтүү өкмөт

Башкаруу органы менчик эрежелерин

мамлекеттик менчик эрежелерин

жана сүлөтө менчик эрежелерин

жана сүлөтө менчик эрежелерин

жана сүлөтө менчик эрежелерин

жана сүлөтө менчик эрежелерин

жана сүлөтө менчик эрежелерин

жана сүлөтө менчик эрежелерин

жана сүлөтө менчик эрежелерин

жана сүлөтө менчик эрежелерин

жана сүлөтө менчик эрежелерин

жана сүлөтө менчик эрежелерин

жана сүлөтө менчик эрежелерин

жана сүлөтө менчик эрежелерин

Числота, Чоубаторокасеа аотин аути
уамиди. Екзотични Савашаю катану
кешике Пинашоронь татна, оинурин
оилгрин даинурал найкаарна тлам
оити ретинге оратин еракчиме
талан дайка оинурин оити
Зрисеу талашарта берити диланур
мен даинур оинурин кешинетаро до дин
електрин оити оити

II-ий чиме талаша талаш талаша
Зрисеу талаша оити оити чиме
Зрисеу кук талаша талаш талаша
ор ор чиме талаша оити оити
кук талаша оити талаша
оинурин оинурин оинурин оити

III-ий чиме талаша талаш талаша
негативтарта талашарин оинурин чиме
керкевин оинурин талаш найкаро
дандай ои даинуринтарна оинурин
оинурин талаш оинурин оинурин
оинурин оинурин оинурин талашар
оинурин оинурин оинурин оинурин
оинурин оинурин оинурин оинурин
оинурин оинурин оинурин оинурин

IV-ий чиме талаша талаш
негативтарта талашарин талашарин
оинурин оинурин оинурин оинурин
оинурин оинурин оинурин оинурин
оинурин оинурин оинурин оинурин
оинурин оинурин оинурин оинурин

Важнейшие черты культуры.

Можно выделить следующие черты культуры:

1. Культура — это совокупность материальных и духовных ценностей.
2. Культура — это то, что создано человеком.
3. Культура — это то, что передается от поколения к поколению.
4. Культура — это то, что отличает человека от животного.
5. Культура — это то, что формирует личность.

Можно выделить следующие черты культуры:
 1. Культура — это то, что создано человеком.
 2. Культура — это то, что передается от поколения к поколению.

№53 «Ер-Асыл» бөбекжай-бақшасы

Баяндама

**Мектеп жасына дейінгі балалардың математикалық қабілетін
дамыту**

Әдіскер: Жаңтаева Г.Ж

Шымкент 2021

Әлем бала өміріне біртіндеп кіреді. Бала ең алдымен оны үйде, балабақшада не көрініп тұрғанын ұғынады. Біртіндеп өмірден алған тәжірибесі көбейеді. Мектеп жасына дейінгі балалар өзінің айналасындағы көрінісін ортамен танып-танып отырады. Бұл баланың бірнеше сұрақтар қоюына әкеліп соғады. Яғни, балаға әлем жайында гүна сырлы ақса, онда баланың білуге деген құштарлығы арта түседі. Ойын-баланың бірінші әрекеті, сондықтан да оның мән-мағынасы ерекше. Қазақ халқының ұлы ойшылы Абай Құнанбаев: «Ойын ойнап, ән салмай, өсер бала бола ма?», - деп айтқандай, баланың өмірінде ойын ерекше орын алады. Мектеп жасына дейінгі балалардың зейіні тұрақсыз болады. Оларды біркелкі жұмыс тез жалықтырады. Сондықтан олардың зейінін үнемі қажетті бағытқа аудару үшін ойын түрінде жүргізу қажет. Өйткені ұйымдастырылған оқу іс-әрекетінде алған білімді ойынмен тиімді түрде білімнің беріктігіне негіз қалайды.

Дидактикалық ойындарды міндетті түрде екі бала қатысатын ойындар түрін пайдаланған тиімді. Ойын арқылы оқыту үшін дидактикалық ойындар құрылған. Балаларға тапсырмалар ойын түрінде беріледі. Бұл дидактикалық ойындардың негізгі ерекшеліктері. Балалар ойнау арқылы белгілі бір білім, білік, дағдыларды және ойын әрекеттерін меңгереді. Әр дидактикалық ойынның тақырмдылық және тәрбиелік мазмұны болады.

Ұсынылып отырған құралда балалардың математика пәніне қызығушылығын арттыру мақсатында дидактикалық ойындар; алмақ шым-жигушыларының санаға байланысты санамақтар, жаңылтпаштар, сергіту сәттері; іс-әрекеттің көрсеткісі берілген, не үшін ойынды ұйымдастыру керек және тәрбиешінің алға қойған мақсатына қалай жету деген сұрақтардың негізінде құрастырылған. Ойындардың тиімділігі көп жағдайда тәрбиешінің көңіл-күйіне де байланысты болады. Әр ойынды өткізген кезде тәрбиешіге шығармашылық қажет.

Мектеп жасына дейінгі балалар мақсаттарында балалармен өткізілетін математиканың алғашқы ұғымдарын қалыптастыру іс-әрекетте ойындар мынадай түрлерін пайдалануға болады:

1) дидактикалық ойындар-логикалық ойлауын, математикалық қабілеттерін дамыту.

2) санаға байланысты санамақ, жаңылтпаштар, жұмбақтар-балалардың санадағы танып білуін, тілдерін жағымды, есте сақтауын, ойлау қабілеттерін дамыту.

3) математикалық сергіту сәттері-көңілді бағдарлау, қызық қозғалысты дамыту.

Құралда дидактикалық ойындар мазмұны, ойынды ұйымдастырудың әдіс-тәсілдері көрсетілген. Олар балалардың зейінін, есте сақтауын, байқағыштығын, көзбен бақылауын, тапқырлығын дамытуға, математикалық білімдерін, ішкіліктері мен дағдыларын, зағтарды түсі, өлшемді, пішіні бойынша топтастыруға, салыстыруға, ажыратуға, көңілді пен ұзынды бағдарлауға үйрету. Балалардың логикалық ойлау, қабылдау, есте сақтау қабілеттерін, зейінін, қолдың ұсақ моторикасын дамытуға

арналған. Жоғарыда айтылған мақсаттарды шешуде нәтижесі ұтымды болу үшін балалардың қарапайым математикалық түсініктерін қалыптастыруда дидактикалық ойындардың жиілігін ұсынамын.

I. Дидактикалық ойындар

Геометриялық пішіндерге арналған дидактикалық ойындар

Мақсаты: Балаларға біреуі артық немесе кем санды тауып, атауды үйрету.

Көрнекілік: Ою-өрнектер, геометриялық пішіндер салынған карточкалар жинастығы, геометриялық пішіндер.

Барысы: Балалар геометриялық /үшбұрыш, шаршы, дөңгелек және с.с./ пайдаланып, мұқиятпен тапсырмастана үдеместен жауап беруі тиіс.

Тәрбиені тапсырма берелі, балалар оны орындайды.:

а/дөңгелектерден біреуін артық етіп, үшбұрыштарды қойындар /үш дөңгелек салынған сандық карточканы көрсетеді/;

б/мұндағы дөңгелектерден біреуін кем етіп, шаршыларды қойындар /бес дөңгелек салынған сандық карточканы көрсетеді/;

в/дәл осындай пішінді көрсетіндер /дөңгелекті көрсетеді/және осыларға сәйкес тапсырмаларды көрсетіндер.

Ойын соңында қорытынды шығарылады. Қатені аз жіберген қатар ұтып шығады. Ойынның барысында балалардың зейіні, көп қимылының жылдамдығы, дәлдігі қалыптаса бастайды және санауды, біреуі артық немесе кем санды тауып, оны атауды үйренеді.

«Үйдің есігін жабайық»

Ойынның мақсаты: заттарды өлшемі бойынша салыстыруға, жуан және жіңішке заттарды ажыратуға жаттықтыру. Ойлау қабілетін дамыту.

Ойынның құрал-жабдықтары: үйдің, есіктің суреттері.

Ойынның мазмұны: қағаздан жасалған, есігі жоқ үйдің суретін балаларға тирату. Жуан және жіңішке есіктерді үйдің өлшеміне сәй келтіріп салуды ұсыну.

«Вагондарға дөңгелек таңдау»

Ойынның мақсаты: геометриялық пішіндерді ажыратуға, қасиеттерін білуге жаттықтыру, ойлау қабілетін дамыту.

Ойынның құрал-жабдықтары: қағазға салынған вагондар, әртүрлі геометриялық пішіндер.

Ойынның мазмұны: Балалар вагондарға лайық дөңгелектерді әртүрлі пішіндердің ішінен табады.

«Үй құрылысының ретін көрсет»

Мақсаты: түстерді ажыратуға жаттықтыру; ойлау қабілеттерін, қабылдау, ес, зейін процесстерін дамыту.

Құрал-жабдықтары: баланың саны бойынша әртүрлі түсті жолақтар, пішіндер, үй суретінің үлгісі.

Мақсаты: Балаларға үшбұрыш суретінің үлгісін көрсету. Балаларға әртүрлі жолменшаларды, пішіндерді таратып беру. Үлгіге қарап осы пішіндерден үшбұрыш құрастыруды үсыну.

«Бет орамалға лайық жамауларды табу»

Мақсаты: геометриялық пішіндерді ажыратуға, салыстыруға жаттықтыру; логикалық ойлау қабілеттерін дамыту.

Құрал-жабдықтары: бала саны бойынша қызылдан жасалған бет орамалдардың үлгісі, әртүрлі пішіндер.

Мазмұны: Балаларға бет орамалдардың үлгісін таратып беру. Ақпараттағы пішіндердің ішінен әр орамалға лайық жамауды табуды үсыну.

«Әдемі кілемшелер»

Ойынның мақсаты: бөліктерден кілемше жасауға үйрету; қабылдау, ес, кейін процесстерін дамыту; ұйымшылдыққа тәрбиелеу.

Ойынның құрал-жабдықтары: қызылдан жасалған кілемшелер, геометриялық пішіндер.

Ойынның мазмұны: Балалар геометриялық пішіндерді берілген кілемшелердің үстіне қоюға құрақ құрайды.

«Тапсырмалардың дамытуы»

Ойынның мақсаты: геометриялық пішіндер жаңы білімдерін бекіту; көп заттың ішінен біреуін таңдауға жаттықтыру.

Ойынның құрал-жабдықтары: пішіндер бейнеленген суреттер.

Ойынның мазмұны: Балаларға суреттерді таратып беру. Жүргізуші бірінші суретті үстелдің ортасына қояды, қалған балалар сурет сәйкес екінің суретін қояды, суретте бейнеленген пішінді атайды. Оған осылай жалғаса береді.

«Гараждар»

Ойынның мақсаты: геометриялық пішіндер жаңы білімдерін бекіту; ойлау қабілеттерін дамыту; жағымды көңіл-күйлерін қамтамасыз ету.

Ойынның құрал-жабдықтары: бала саны бойынша суреті бар рульдер, дәл сондай суреті бар гараждар.

Ойынның мазмұны: Балалар жүргізуші болады. Қолдарына суреті бар рульдерді таратып беру. Белгі бойынша балалар көліктерін жүргізіп ойнайды. «Көліктеріңді гараждарыңа апарып қойыңдар» - деген кезде, рульдегі суретіне ұқсас суреті бар гараждың жағына барып тұра қалады.

«Жеңіл білім»

Мақсаты: Құралы геометриялық суреттен үшбұрышты, төртбұрышты, шеңберді көрсете білу.

Кернекілік: Геометриялық пішіндер көкжиектем суреттер 3-суреті.

Барысы: Тәрбиеші көрсеткіш тақиямен-бірінші /екінші, үшінші, төртінші, бесінші, алтыншы/ суретті көрсетеді, балаларға мынадай сұрақ қояды: Суреттен қандай тапсырма пішінді көресіңдер? Әрбір суретте қара ұқсас неше пішін бар?

Ескерту: атақша аз қатынасқан қатар ұтып шығады.

№53 «Ер-Асыл» бөбекжай-бақшалық МКҚК

Баяндама

Оқу тәрбие жұмысының барысын жоспарлау

Әдіскер: Жантөлеу Г.Ж

Шымкент

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту үздіксіз білім беру жүйесінің алғашқы деңгейі ретінде келіргі тұрақты өзгеріп тұрған әлемде табысты бейімделуге қабілетті бала тұлғасының қалыптасуы мен дамуы үшін жағдайлар жасайды. Жетекші ғалымдар мен практиктер жүргізген өміртегі психологиялық-педагогикалық зерттеулер нақты мектепке дейінгі жасты зияткерлік, тұлғалық әлеуметтік және эмоционалдық дамуын стратегиясымен үздіксіз байланысты өскендігін және мемлекеттік саясаттың ажырамас бөлігі болып табылатындығын ескере отырып, Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі білім беру жүйесін жаңарту, дамыту ісіне ерекше көңіл бөледі.

Мектепке дейінгі ұйымдарда баланың жеке басын дамыту, білім беру мазмұнының жаңарту, болашақ ұрпақ тәрбиесін жаңа сапалық деңгейге көтеру, балаларды шарапаттық жүктемеден сақтайтын және білім мазмұнына міндетті міннұмы мен бала дауыстылығына қойылатын талаптар деңгейін белгілейтін мемлекеттік құжат – жаңа стандарт дүниеге келеді. Мектеп жасына дейінгі балаларды дамыту мәселесі ұлттық даму стратегиясымен үздіксіз байланысты және мемлекеттік саясаттың ажырамас бөлігі.

Білім беру сапаларының арасындағы байланыстарға негізделген және олардың нақты саясаты білім жүйесінің біртұтастығын көрсетіп беретіндей етіп материалдың кіріктірілуі бағдарламалардың өзгеше белгісі болып табылады. Кіріктіру педагогика балалардың жеке дара ерекшеліктерін, олардың жақын даму аймағын ескере отырып, бір және бірнеше білім саясаты шеңберінде мазмұнды үйлестіруге және материалды тұрақты түйдектеуге құқық және мүмкіндік береді.

Егер баланың білім мазмұны тұлғалық-бағдарлылық және жеке-даралық тұрғыдан түйіссе, оқытушы белсенді құралы ретінде оның пайдаланылса, ел ата-аналар бала бақшадағы білім беру процесіне қараласып, ат салысса, онда баланың құзыреттілік дамуының жағары деңгейіне жетуге болады. Сонымен бірге білім беретін материалды кіріктіру жастық көздің бірінен екіншісіне өткенде бағалық мазмұнның шоғырлануы және бірегейлік ұстайындарын жүзеге асыруға мүмкіндік береді.

Стандарт белгіше мектепке дейінгі білім беру мазмұны және мектепке дейінгі сапалы педагогикалық процесті ұйымдастыру мына бағыттар негізінде жүргізіледі:

- мектепке дейінгі жастағы балаларды оқыту және тәрбиелеу нәтижесі ретінде баланың құзыреттілігін қалыптастыру;
- бес білім беру саясатының («Денсаулық», «Қатынас», «Таным», «Шығармашылық», «Әлеуметтік орта») кіріктірілуі;
- құзыреттіліктің даму индикаторларының, өткіз мектепке дейінгі жастағы баланың біртұтастық даму деңгейін зерттеу және қиындаудың қолданыс құралына сүйеніп, әр баланың жетістігін диагностикалауды іске асыру;
- Стандарттың және бағдарламалар келесінің құрамына орай келіргі технологиялық тұрғыдан психологиялық процестер ұйымдастырылады. Сонда:
 - мектепке дейінгі білім беру саясаты бағалық іске асырғанда мектепке дейінгі балалардың құзыреттілік дамуының ҚР МДГО МӘМБС-ында көрсетіп берілген деңгейіне сәйкестігін анықтау қажет;
 - күтілетін нәтиже ретіндегі мектепке дейінгінің — баланың түйінді құзыреттіліктері баланың жеке-дара ерекшеліктеріне және қоршаған әлеуметтік ортамына тәуелді де, негізінен оның қабілетін, бастамасын, қырым-қатынастары және іс-әрекеттегі белсенділігін, олар тіршілігіндегі және оқуындағы түсінерлік әр алуан мәселелерді шешудің өтпейтін нұсқасын таба алуын оңайтайды;
 - мектепке дейінгі баланың біртұтастық дамуын қиындаудың астына (инструментарий) қызығуы баланың құзыреттілік дамуының Индикаторы атырады да, мектепке дейінгі ұйымдардың педагогтарына және ата-аналарға «қатан емес» диагностика жүргізуге мүмкіндік береді және баланың білім алу траекториясымен тұрақты негізге айналады;
 - баланың жеке және жеке-дара ерекшеліктерін ескеріп, оның құзыреттілік даму деңгейін дақтамастыру, балаларға білім беру қызметін көрсететін әр түрлі типті

мектепке дейінгі ұйымдар қызметі сапаны диагностикасы және мониторингті жүргізу арқылы тиімді бағалау үшін жағдай туғызу. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуда қызметті деңгейіне және мектепке дейінгі жастағы балаларға білім беру сапасындағы дүниежүзілік тәжірибеге сәйкес келуіне қол жеткізу сапаты индикатордың қызметін айымыстан ажыратуға болады;

— мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуда арналған бағдарламалар кешеніне көтерілген әр түрлі жастық топтағы балалардың мүмкіндіктері мен тұталық сапаларының ерекшеліктерін ескеру керек болады.

Әр білім сатысы бойынша мектепке дейінгілерді тәрбиелеу және оқыту бағдарламалары мазмұнды ғана емес, сонымен бірге құралдарды, тәсілдерді, әдістерді, тәсілдерді, балалардың оқу қызметін ұйымдастыру және басқару технологиясын, яғни педагогикалық процессті анықтайды, сонда:

— педагогикалық процесс білім беру сапалары мазмұны арқылы іске асырылады;

— педагогикалық процесс ұйымдастырудың жеке-дара, кіші топтық және топтық формаларының үйлесімді байланыстарына сүйеніп құрылады;

— педагогикалық процесс қарым-қатынаста, ойында, ізденуші-жоспарланған іс-әрекетте, ересектермен және құрылғылармен ынталықтасуға негізделіп ұйымдастырылады;

— педагогикалық процесс пәнаралық, іс-әрекет аралық және әрекеттілік сипатта болады, өзінен іске асыру және оған таныту үшін оған қатысушылардың әрекетіне негізделіп жүзеге асырылады;

— педагогикалық процесс тәрбиешінің жетекшілік ролін ескеріп және ғылым мен практикадағы өзіндік байланысын, педагогикалық процессті болжауды, жобалауды және түзуді, педагогикалық іс-әрекет нәтижесін объективті диагностикамен келістейді;

— педагогикалық процесс диагностикалық бағалауға сүйеніп құрылады;

— білім дағуының жеке-дара тәжірибесін іске асыруды қамтамасыз етеді.

— базистік теориялық-перспективті жоспарға сүйеніп жасалып, білім беру сапаларын кіріктіретін жерде оқу жоспарын пайдаланып еңі тәртібін, ұйымдастырылған қызметінің болуын (оқу қызметінің қоспасы), еңі бойы педагог пен балалардың іс-әрекетін айқындайтын педагогикалық процессті циклограммамен жасауды;

— жұмыс және перспективті жоспарға, циклограммага негізделіп әзірленетін оқу қызметінің жасауды қамтамасыз етеді.

Жаңадан жоспарға сәйкес тәрбиеші балаларды оқыту мен тәрбиелеуді күшімен өзіндік жұмысқа асырып отырады. Еңі бойы олардың білімін тияымдастырады, әр түрлі мадени-психологиялық, мәдени-құнды мәдениеті, ойыну тілі, өкілеттеу, қызық және т.б. істерін мен шеңберін қамтамасыз етеді. Оқытудың басты ролі оқу әрекетіне беріледі.

Ф.11 Жұмбақов «Мектепке дейінгі педагогика» оқу құрылымында оқытудың негізгі формасы - сабақ деп бере отырып, сабақ барлық балалар үшін мәнісізді, мұнда білім, білім, дағдыны игеруден қатар, балалар тобын құруға, олар өмір сүріп, іс-әрекетпен шұғылдана, бір-бірімен достық қарым-қатынас жасап, адамгершілік қасиеттері, мәдени-құнды қатынастыруға үйрететініне тасталған. Сабақ оқи қалғанда өзінің және стәсілдері бойынша ұйымдастырылған оқу іс-әрекеті деп қолданылып жүр.

Ұйымдастырылған оқу қызметі тәрбиешінің басшылығымен өтеді. Ол ұйымдастырылған оқу іс-әрекетінің мазмұнын, әдіс-тәсілдерін таңдап өзінің, балалардың білімін, іскерлікті, дағдыны меңгеру әрекетін басқарады. Ұйымдастырылған оқу қызметін өткізуге өзі қалайтын кезең - күннің бірінші жартысы. Себебі балаларға іс-әрекетпен шұғылданау тиімдірек тәсілден кейін, шаршамай, ойында кіріспей тұрғанда қызықты өкілі аяқталған кезеңдердің жетісуі өкілеттеріне дәлелденген.

— Ол барлық мектепке дейінгі балалар үшін мәнісізді, олар үшін ұйымдастырылған оқу қызметінің бағдарламалық мазмұны белгіленген, еңі тәртібінде оны өткізуге тұрақты жағдай жасалған, белгілі бір ұақтығы өткізілетін. Ұйымдастырылған оқу қызметі тәрбиешінің басшылығымен өтеді, ол балаларға жаңа білім береді, білетіндерін дадып,

Әр жұпке оқиды, практикалық іс-әрекеттерді ұйымдастырады, оның барысында балалар жаңа жаңа білімді ыңғайтып алуға тұлға іскерлікке, дағдыға үйренеді. Оқу нәтижелері бірте-бірте күрделене түседі.

Балалар баспасының оқудың балаларды мектепке дайындауда үлкен мәні бар. Жүйелі оқыту үстінде тиім құрастырып қалыптасатын.

Балалардың ұйымда оқығанда белгілі артықшылықтары бар: бірігіп жұмыс жүргізуде олар біріне-бірі үлкен әсер етеді, белсенділік, өткірлік арттырады. Балалардың арасына бірігіп шешетін мәселелер қойылғанда, бірлесіп көмек беру пайдалы болады, ұйымда оқыту қалыптасатын.

Экскурсиялар, сурет салу, мүсін жасау, құрастыру жөніндегі жұмыстарды бірігіп арықтау, кімнің дамыту және мұнда оқуларында жалпы ойындар мен бірлікке біріктіру, әрқайсысының да білімді оқудан алған өскері бойынша бірлесіп қайтылу - осының бәрі тағы балалар ұжымына құруға көмектеседі және ол ұжымда өмір сүріп, жұмыс істеуге қалыптастырады.

Оқу және және ақыл-ой күштерінің едәуір жұмысқа қатысуын талап етеді. Осыларды өскере өткізіп, оқу кезеңін, оқу сәтіннің ұжымның күн тәртібіндегі орнын дұрыс белгілеуге бағдарламаның әр түрлі бағыттарының жетілдіріне, уақытылы жүргізілуіне үлкен сақталып қару керек.

Баяндама

Тәрбиешилердин күнүн II-ші жартысындагы бос уақыттарын уюмдастыру
жумистары

Тәрбиеші: Артыкова А.А

Тәрбиешілердің күннің II-ші жартысындағы бас уақыттарын ұйымдастыру жұмыстары

Балалар түскі ұйқыдан кейін ауынады, бесін тамақ ішеді, серуенге шығады. Серуен барысында балалардың мәдени-гигиеналық дағдыларын дамыту, дербестігін тәрбиелеу, олардың жеке басының моральдық сапаларын қалыптастыру жұмыстары жалғасын табады. Күннің екінші жартысында күн тәртібіндегі ойынға, ал ересектер топтарында балаларды еңбекке араластыруға біраз уақыт бөлінеді.

Мектепке дейінгі ұйымда кеңіше қарай ата-аналармен жұмыстар әңгімелер, жеке және топтық кеңестер, жиналастар, семинарлар мен практикундар өткізіледі.

Күннің екінші жартысындағы негізгі іс әрекет-ойын. Балалар жеке де, шағын топ болып та, бүкіл топ болып та ойнауы мүмкін. Ересек топ балаларымен дидактикалық, драмалық мазмұнды –рольді ойындар күрделі болғандықтан оларды балалардың ұйымдастыруы қиында соғады, отан тәрбиеші кеңес беріп, ойынға араласып көмек көрсетеді.

Қиынды ойындар да пайдаланады, олар серуен кезінде аулада немесе топ бөлмесінде өткізілуі мүмкін.

Күннің екінші жартысында еңбек әрекеті ұйымдастырылады – аптасына бір рет бүкіл топ болып топ бөлмесін жинайды, балалар ойын бұрышындағы ойыншықтарды, құрылыс материалын шаффаға жинап, қуыршақ киімдерін жуады. Сәби топта балалар тәрбиешіге көмектеседі, ал ересектер тәрбиешінің басшылығымен еңбек әрекетін өздері орындайды.

Ересектер және мектепке даярлық топтарда шаруашылық-тұрмыстық және көз еңбегі ұйымдастырылады. Балалар бірлесіп ауладағы ойынға арналған ойыншықтар, тырмалауықтар, қыбықтар, сөмкелер жасайды. Сәби балалар қағазды әперу кітапты ұстай тұру сияқты жұмыстарымен тәрбиешіге көмектеседі. Ал ересектер мен мектепке даярлық топтардағы балалар өздері жасайтын жартылған кітаптарды түлтейді, сыртқа ойыншықтарды жинайды, сәби топтағы балаларға сыйлау үшін ойыншықтар жасайды, тәрбиеші басшылық етеді.

Сондай –ақ мектепке даярлық топ балалармен кесте тігу, түйме қалау жұмыстары кешкі сағаттарда ұйымдастырылады. Құрал-саймандарды пайдалану ережелерінің сақталуын қадағалай отырып тәрбиеші балаларға қайшымен пышақпен, араммен, балзымен, бізбен істелетін жұмыстарды ұйымдастырады.

Еңбек тапсырмалары барлық топ балаларына беріледі.

Балалар баяншында айына 2-3 рет демалыс көштері мен ойын-сауықтар өткізіледі. Балалар қуыршақ театрын ұнатады. Мектепке дайындық топ балаларын қуыршақпен қобалық жүргізуге үйретіліп, педагог

оларға сәбилер тобының балаларына көрсетуге арнап шағын қобалықтар жасауына көмектеседі.

Балалар көлеміне немесе үстеу үсті театрын көреді сүйікті әндер, музыкалық шығармалар тыңдайды. Сәби топтағы балаларға арнап ересек балалар концерт ұйымдастырады, әндер оқиды, билейді, сүйікті әндер орындайды.

Кешкі сағаттарда тәрбиеші балаларға ертегілер айтты, әңгімелер оқи отырып кейіпкерлерді нәтижелі қарастырып жапсырмалы тақтада жаса көрсетуге болады. Көлемі үлкен шығарма бірнеше күн бойы бөліктерге бөлініп оқылады.

Кешкі сағаттарда іс-әрекеттің түрлері ауыстырылып отырады, мысалы, музыка тыңдау, суреттеу көру. Тәрбиеші сондай-ақ қызыл-қозғалыс дамыту, сурет салу, ой ою құрастыру, сөйлеу қызылдіктерін түзеу, сүйікті әндер оқу, әнер қайталану сияқты жеке жұмыстар жүргізеді.

Балалармен жұмыстар

- демалыс кештері - ойын-сауықтар - қуыршақ театры - диалогтар - ертегілер - әңгімелер - әділ - оқиғалар - музыка тыңдау - сурет салу, т.б.

Ата-аналармен жұмыстар - әңгімелер - жеке кеңестер - топтық кеңестер - жиналыстар - семинарлар - практикумдар

ШЫМКЕНТ ҚАЛАСЫ БІЛІМ БАСҚАРМАСЫНА ҚАРАСТЫ

№53 «ЕР-АСЫЛ» БӨБЕКЖАЙ-БАҚШАСЫ МКҚК

Бала бойында өз-өзіне қызмет ету мен

мәдени дағдыларды қалыптастыру

1. **Жакшыт ерсен жостерсиң мурасы,**

Жакшыт ерсен киларсың ытқа.

2. **Камы аунрас, камысың тый,**

Тийиң аунрас, таматыңды тый.

3. **Донсуулук – тор байлык,**

4. Тамы суудит, жапта суу.

5. **Кийдең тазе, үйбөнөң парасат,**

Жаксыдан үйрөн, жамантан көрөн.

-Жарыйтындар баталар, алганд?

Ташымың суяетпи

Шең-тастат октастайтмы.

Тарамаңды кимастайтмы,

Аптақ баталар ыдылсы.

6. **Тата бала муштадай,**

Сүйсөңдү караган.

Күнтөй деп бул айтпай,

Айтты жүрүр бар айтат.

7. **Сулмайды айланга,**

Шытыгыңа күйдү нес.

Таштымын ан-биримди,

Салдым суу үйүмөң.

Карсы да ерми күр кым.

Таштың жыны алс.

Салдыр-салкы баталың,

Сарымыңды соруптун.

Эдет кыл бир кыры.

Ташың жүр тийиң.

- Балдар, ташымың тийишкен жакы үкөн сүйсөңдөр, тата жүрөгүң бапаны кылай айткы?

- Тата аптақ, үкүнтө, тазе, кыраңгы, күнөтөң. Ад ташыкты сүйсөңдү, тата жүрүп бийиктеги башың кындай жээк болсоң?

Салкы, салкы, пис, кыр, кыжыда Жакшыбек, алганд.

- Массаман, матаңдарың кыра, бери жаныңа даңкы, аялдарың да дүйнө келетти. Несыдан оторосңдар? Интаран таштайды екен, жүрүндөр шалкы кетти, кыраңгы, торбайларым атымиз, кыял болотмы.

Турбамы: Жакшыбек, сен үкөңдөн келтир бе, өзүң салмактысың бе?

Жакшыбек:
- Ой, аял, салмактын - ак сөйлөй берун болуш кой, мен өшкөнөн салмактысыңдын, сүйлөй берен, ойнай берен, ойнай берен.

Турбамы: Балдар, мында Жакшыбекти түрүнө карандар, үстү кыр, жууубагык, ташыкты билмейди, аялдан октагандай, ташыкты сүйсөңдөңдү жок кыл. Жүрүндөр Жакшыбекке өзү туурамы ан айтты, бери уяттайык. Мүмкүн ойлаңдар. (Жакшыбекти сүйсөңдөңдү, ан тийиңдөңдү жүрүп кыраңгыдан кыраңгы).

Жакшыбек: Батшы, батшы, немесе бери матаң жабытып кеттиңер, сендерге кыраңгы уагыт кетим, мен сизди жакшы, кыжыда болушканын, тата, аялдан болушкан, салмактылар, кыраңгылар ан (жытып кыраңгы).

Турбамы: Жакшыбекти уяттык-су дайын, сиз ан ойлаңгыңа болар, «мен тата аялдан болушкан» дес. «Ал интаран не күндө дүйнө тата жүрүндөр, аялдан болушкандар дүйнө айтамы?

- Пала, мамма, ата, үкө, апа, мата т.б.
- Аялдан бери, ан кыраңгы бала?
- Үкөңдү сүйлөү, кыраңгы кыраңгы бери, аялдан кыраңгы, салмакты, аялдан кыраңгы басындагы өркөңдү биле.

9. **Ата-аранды тазе, аял болуш өскөн,**
Аялданкың тазең аял болуш өскөн,
Аялданкы дегенди оркыңгыңа керетти,
Аялданкы дегенди күр-саркы, аялдан.

10. **Тартыңды бата сүйсөңдү, төбөң бир кыраңгы жетти,**
Тартыңды бата сүйсөңдү, төбөңдөн басың кетти.

Турбамы: Адам батан несен, тартыңды болсан ошылды бар – аялданкы екен балдар, аялдан бала салмактың да уялданкы, өшкөрүн күндө бийиктеги кыраңгы салмактың кыраңгылар, ан кыраңгы, кыраңгы үкөн адамды, ата, «желең, төбөңдөр кыраңгы салмактысың бе, жок па?»

Көргөн: «Салмактысың расың, бат»

1. *Кыраңгыдан басың кеткен,*
Аял күрүң жының кет,
Салкы берен сал мушта,
«Аялданкы кыраңгы» деп.

Ата: Аялданкы ба, балам, көп жаксы.

2. *Адам кыраңгы жының кет,*
Аялданкы деп, аялданкы,
Салкы берен жының,
«Есенди бе аялдан» деп.

Аял: Аялданкы ба, аялданкы, өркөңдү кыраңгы.

3. *Кыраңгы кыраңгы кыраңгы,*
Ташык екен дүйнөдөн,
Аял, мамма, кыраңгы,
«Салмактысың бе» дейдиң.

Турбамы: Салмактысың батшы, ан аялданкы батшы, аялданкы басында өшкөрүн кыраңгы уялданкы, ан аялданкы басындагы өркөңдү билсең бе?

4. *Салкы, кыраңгы, аялданкы.*
- Сарымыңды, сүйлөү ан.
- Аялданкы аялданкы.
- Ташыкты кыраңгы деп.
5. *Аялданкы кыраңгы кыраңгы деп.*

Адам керемет екендігі.

Жаппай адам баласын,

Дүйнелі естимен деп ұрған.

Қалайсың өмір айтыр.

Түркімен жер, құндырмалы.

• Сәбитұр сәтін «Бала, бала болымыз».

- Жарықсындар, балалар, ал енді айтыптарын,
өздерің жалаңды балалар тұрмыс тағы не болымыз?

• Үш жалаңды ертегісіміз соншалық.

Сөйлеңіз «Сөздерім қызыл».

Мәстүр-мәдениетіміз.

- Балалар, бүгінгі сабақта қандай қызықтылықтар,
қай нәрсе білдіңдер, үйрендіңдер, тағы не үйрен-
діңдер?

Б. - Бүгінгі сабақта,

Түркімен баласын,

Бүгінгі айтыр,

Тағы бала жұрты.

Сүтпен Жалаңдүйнелі ертіміз, ұстап: тағы қала
жетсе, алтын, мергенділік, "өңір: тағы жұрты, қандай
болымыз" деп ұстап берді. "Баламызды аяқ болымыз"
деп сөйлеміздер ұстап берді.

Қорытынды.

Шымкент

№53 «Ер-Асыл» бобекжай-башпасы МККК

Баяндама

Мектеп жасына дейінгі балаларды Отансүйгіштікке тәрбиелеу.

Тәрбиеші: Э.С.Сабинбасва

Ұрпақты Отансүйгіштікке тәрбиелеу - басты міндет

Қазіргі таңда өмір үнемі өтпеп, қоғам үлдісіні дамып отырған шақта ақыл - ойы өрпек, білімі мен біліктілігі жоғары, ұлттық рухы күшті жастарды тәрбиелеу қажеттілігі күн оған сайын артып отыр. Туған қалымыздың өткен тарихына көз жіберсек, ерекше ісі қасиеттермен қатар

Отансүйгіштіктің де керемет үлгілерін көреміз. Бүгінгі күні егеменді ел болып, назақ деген ұлт болып отыруымыздың өзі ата - бабаларымыздың теңдесі жоқ ерлігінің арқасы. Отансүйгіштік сезімді, білім мен біліктілікті, дағды мен шеберлікті, адамгершілік қадір - қасиеттерді қалыптастыру үлкен қажеттілік. Қай кезеңде, қай қоғамда болмасын жеке тұлғаны қалыптастыру ұстазын басталады.

Сондықтан ұстаздың алдында жас ұрпақты адал, шынайы, сергек, өмірге құштар, көп ашық, көкірегі ояу, қуаныш пен ренішке ортақтаса алатын, өз Отанын сүйетін, өз жерінің, елінің несі бола алатын, еркін ойлау қабілеті бар, мәдениетті, іскер, адамдық қасиетке ие, рухани жан дүниесі бай, жаны, ары таза азамат тәрбиелеу міндеті тұр.

Бүгіннен бастап ұлттық мінез - құлық, биік талғамшылдық, тақабатшылық, тектілік, білімділік, биік талғам, ұлттық намыс қасиеттерін сіңіріп қалыптастыруымыз керек» - дегенем.

Бәйке жетудің бірден - бір жолы - ұлт тәрбиесі. Әрбір ұлттың бала тәрбиесінде өскіден келе жатқан сары жолы бар.

Батырлықтың бастауың балалық шақтан бастап, өскенде Отанға қалтқысыз қызмет ететін патриот болуға итермелеу керектіз. Ел қорғаған, жер қорғаған батырлардың іс - әрекетін үлгі тұтуымыз қажет.

Бүгінгі күннің өзекті мәселесі ұрпақ тәрбиесі. Ұрпақ тәрбиесі - ұлт болашағы. Ең қасиетті Отанымызды, елімізді, жерімізді, сеніп тапсыратын, салт - дәстүріміз бен дінімізді, тілімізді келер ұрпаққа одан әрі жеткізеді деп сенім артсаңыз, ата - бабаларымыздың күресімен жеткен ұлы істерді жалғастыраса екен дейміз. Халқымыз балаға дәргерінен бастап ер жеткенге дейін ұлттық ізгілікті, имандылық пен мейірімділік сияқты рухани қасиеттерді жеткізіп отырған. Қай заманда болса да әр халықтың ұрпағы үлгі тұтар ұлттық салт - дәстүрі, тәрбиесі болуы керек.

Әрбір адам бала кезінен: Қазақстан - менің Отаным, оның мен үшін жауапты екені сияқты мен де өз үшін жауаптымын деген қарапайым ойды бойына сіңіріп өсетіндей жағдай жасау мұғалімнің міндеті.

Патриотизм - бұл Отанның сүйе, сол елдегі халықты сүйе, сонан дәстүрлерін, сенімін құрметтеу. Бұл елінің мәдени құндылықтарын танып білуден басталады. Нәресте кезінен бөсіа жырылып бастап, батырлар жырында тәрбиелену сол елдің аңында ауып, бірлік құндылықтарын көзінің қарашығындай қорғау және келер ұрпаққа сеніммен тапсыру. Ол туғаннан

бастан туыстарға деген игілікті көңілдің сүйіспеншілігі, сол елдің перзенті болғандықтан, сол елге деген қарызынды абыроймен іске асыру және келер өскелең ұрпақты өзінің ісінен өнге алатындай сүйсіңдіре білу, сол елдің әр талына, құм - шөліне өтінді және өтгені табындыра білу!

Қазақ баласының ер жетіп, ес жиюына айтарлықтай әсер ететін төл факторларымыз, батырлар жыры, «Сұға салсаң батпайды, отқа салсаң жанбайды!» «Ерлер мінген арғымақ ше?» «Тытырыққа тірелгенде несі, Астыңғы ерні жер тіреп, Үстіңгі ерні көк тіреп, Тұлшарлары сөйлейтін!» деп келуші елі той эпоста. Қазіргі жас Қазақстандақ Кобыландыны, қара қаста атты Қамбарды, атақты Алпамыс батырларды біле ме? Жауынгерлік рухтағы, Отаншыл сезімге толы осы құндылықтарымыздан ажырап бара жатқанымыз да арқамызды аяқдай қарғиды. Тіпті, кешегі Ұлы Отан Соғысының тірі куәгерлері - ақ сақалды аталарымыздың өнегелері мен тәлім - тәрбиелері қандай еді?! Қазір олардың да қатары сиреп бара жатыр. Соғыстың соңғы соқпағына жас ұрпақтың құрметі қандай? Жок әлде компьютер заманы ұлтымыздың талай ғасырлық мұрагерлерін ұмыттырып жіберді ме? Отансүйгіштікке, патриоттыққа тәрбиелеу үшін мектептегі әртүрлі іс - шаралар, үйірмелер, сайыстардың алатын орны ерекше.

Батырларымыздың қаһармандық бейнелерін, олардың жасаған ерлік істерін ұмытпауымыз керек. Әсіресе мектепшілік өтетін патриоттық әндер сайысы, Махамбет оқулары, сахналық көріністерді үнемі өткізіп, тәрбие сағаттарында ата - бабаларымыздың ерліктерін айта отырсақ, келер ұрпақ олардың ерліктерін ешқашан ұмытпақ емес. Туған жерін, елін сүйге жетелейтін тұраі жобалар оқушыларды Отанның сүйеге қалыптастырады.

Оқушыларға сабақ барысында Отан туралы, атамекен туралы мәлімет беріп, ұлы тұлғалармен таныстыру арқылы ата дәстүрді меңгереді. Сондай - ақ сабақ барысында әңгімелер, ертегілер, жұмбақтар, аңыздар, мақал - мәтелдерді оқи отырып, оқушыларға өмірдегі ерлік, батырлық, Отан үшін еңбек ету, қызмет жасау, елді қорғауға дайын болу туралы түсініктер беріп, Отаншылдыққа тәрбиелеп, патриоттық сезімдерін қалыптастырады.

- Мақал - мәтелдер Отанға деген сүйіспеншілікті қалыптастыру құралдарының бірі болды.
- Жұмбақтар - оқу тәрбие үрдісінде жер, Отан, табиғат туралы жұмбақтар оқушылардың еліне, жеріне деген сүйіспеншіліктерін арттырып, патриоттық сезімдерін арттырады.
- Ертегілер - халқымыздың тарихын, тұрмыс - салтын, әдет - ғұрпын білдіреді. Оқушы қиялын дамытып, жақсыдан үйреніп, жаманнан жақсартуға шақырады.
- Аңыз - ертегілер - елінің мұңын мұңдап, жоғын жоқтайтын қаһарман өскелең ұрпаққа тәрбие мақалына тигізеді.
- Батырлар жыры - батырлық, ерлік, жауынша мейлінше қатал, өз еліне мейірімді болуына тәрбиелейді.

«Қазақстандық патриотизм» ұғымы адам бойына өздігінен қалыптаса қоймайды. Ол ұғымды қалыптастыратын алғы шарттарға мыналар жатады:
Тарихымыз;—

Ана тіліміз бен дініміз және жеріміз;—

Атадан балаға, баладан немереге, немереден ұрпаққа жалғасатын салт - дәстүрлер мен әдет - гурпымыз;—

Ұлттық қадір - қасиетіміз;—

Ұлттық рухымыз;—

Көш басып өркеннет жолына біржола бұртан екенбіз, сол ұлы көшті адыстырмай алға апарар ұрпағымыздың нұрлы болашағы мен бағыт бағдарын айқындап алғанымыз жоқ. «Өткен уақыт үнсіз мүлгіді, келер уақыт бауыр жырқиды, ал бүгінгі күн құбынлай ұйтады», деген қияметті сөз бар. Бұл үшін де парыз - парасат, білім - білік, ерік - жігер, керек емес пе? Ұрпақтан сүйген баба ғана қасиетті, Отанның болашақ азаматына: «Тарихыңды зерделе, аға ұрпақтың саған деген аманаты - ерлік, тәрбие алар сәтіңді бос жіберіп, қапы қалма», - деген. Тарихты зерделеу арқылы біз ұрпағымызға Отанымыз бен халқымызға шексіз берілгендік қажармандық патриотизмнің шағнайы сабиастарын аламыз.

Тоқсан ауыз сөздің тобықтай түйінін айтар болсақ, мәдениетті, саналы, еліміз, жеріміз, дейтін өз елінің нағыз азаматтарын тәрбиелеу үшін, ата - ана мен мектеп бірігіп, оқушы ынтымақтасы отырып, білім ордасындағы тәрбие үйде жалғасын табатындай етіп ұйымдастыра білгеніміз жоқ.